



כיתה  
ה'

## השונות בראי הספרות

### תלמידות משתפות תלמידות בביטויי השונות כפי שהם מתבטאים ביצירה ספרותית

#### מטרות

- התנסות בשיתוף חברות בכיתה ביצירה ספרותית המבטאת שונות ובמסרים הנגזרים ממנה.
- התנסות בהפעלת חברות בכיתה סביב השונות בעקבות יצירה ספרותית.
- בחינת משמעותם היישומית של מסרים בנושא השונות בחיי היום-יום לחברת הבנות בכיתה.

#### מודל ההפעלה

תלמידות משתפות תלמידות בביטויי של השונות כפי שהם משתקפים ביצירה ספרותית, ובוחנות את המסרים לחיי היום-יום בחברת התלמידות בכיתה.

#### המהלך המקדים המוצע למורה

- בחרי 3-5 תלמידות שתשתפנה את חברותיהן בביטויי של השונות בעקבות יצירה ספרותית.
- ודאי שהתלמידות מכירות את ביטוייה האפשריים של השונות העשויים להשתקף ביצירה הספרותית, כמו: שונות במראה, בקשיים, בארץ המוצא, בתחביב, במנהגים, בכישורונות, באורח החיים ועוד.
- שוחחי עם התלמידות על יצירות ספרותיות שניתן לזהות בהן קשרים לנושא השונות, כמו שיר, סיפור, משל, ועוד.
- תוכלי להפנותן להיעזר ברשימת היצירות המופיעה בסוף המערך או לחילופין להציע להן להציג יצירה ספרותית אחרת.
- חלקי לתלמידות את דפי התכנון ובדקי עימן:
  - מה נדרש מהן בשלבים השונים המפורטים בכרטיס.
  - מהו לוח הזמנים המומלץ לכל שלב בהצגת היצירה והמסרים ולהפעלת החברות.
  - מהם המשאבים העומדים לרשותן, ומה הם החומרים הדרושים להן לצורך ההצגה.





## ביטויי השונות ביצירה ספרותית

### תלמידות משתפות תלמידות

## דפי תכנון למנחה



### שלב א' - בחינת הביטויים לשונות ביצירה הספרותית

- בחרנה יצירה ספרותית (שיר, סיפור, משל, אחר) שיש בה התייחסות לנושא השונות או השונה בחברה.
- קראנה את היצירה וחשובנה:
  - מי הוא השונה ביצירה? במה הוא שונה?
  - מה מרגיש השונה? מדוע?
  - עם אלו קשיים מתמודד השונה? כיצד הוא מתמודד עימם?
  - מהו יחס הסביבה אל השונה?
- זחינה את המסרים הטמונים ביצירה הקשורים לשונות, ונסחנה אותם בקצרה.



### שלב ב' - היערכות לשיתוף החברות בכיתה

- תכננה כיצד להציג את היצירה ואת המסרים בפני חברותיכן בכיתה.
  - על מנת להתכונן להצגת התוכן והמסרים בצורה מיטבית, ניתן להיעזר בכרטיסיות דיבור בציבור המופיעות בעזרים למורה: כללים לדוברת, תיק במה.
- באפשרותכן:
  - להמחזיז את היצירה בשלמותה או בחלקה. זכורנה לשלב בהמחזה את המסרים.
  - להקריא בקול את היצירה בשלמותה או בחלקה. זכורנה להתייחס גם למסרים.
  - להקריא שיר (או לשיר אותו) מפרי עטכן העוסק ביצירה ובמסרים.
  - להציג את השונה באמצעות יצירה, אזור, בובת אצבע, וכד'...
  - להציג קומיקס שהכנתן ולשלב בו דו-שיח בין הדמויות לבין הדמות השונה, זכורנה לשלב בקומיקס את המסרים.
  - להקריא מכתב שתכתובנה לשונה או לסביבתן. הקפדנה לשלב את המסרים במכתב.
  - להדגים ריאיון או מפגש דמיוני עם השונה ביצירה. הקפדנה לשלב את המסרים.
- בדוקנה לאילו חומרים אתן זקוקות לצורך הצגת היצירה והמסרים בפני חברותיכן בכיתה.



## ביטויי השונות ביצירה ספרותית

### תלמידות משתפות תלמידות



#### שלב ג' - היערכות להפעלת החברות בכיתה

- תכננה כיצד תפעלנה את חברותיכן בצורה חווייתית.  
**רעיונות להפעלות:**
  - עריכת חידון בנושא השונות ביצירה ובכלל.
  - כתיבת פתגמים המתקשרים לשונות ואיורם.
  - הרכבת פאזל של המסר.
  - הכנת יצירה: ציור, הדבוק (קולאז'), קיפולי נייר.
  - הכנת מתנה לדמות השונה ביצירה.
  - השלמת תשבץ, איתור מילים בתפזורת.
- בדוקנה לאילו חומרים אתן זקוקות לצורך הפעלת חברותיכן.



#### שלב ד' - היערכות ליישום המסרים מהלכה למעשה

- חשובנה כיצד ניתן ליישם את המסרים בחברת הבנות בכיתתכן, והתכננה לספר או לשוחח על כך עם חברותיכן.
- כתובנה את המסרים שברצונכן להציג בפני חברותיכן על גבי רצועת בריסטול שתיתלה בכיתה.



#### שלב ה' - היערכות לבקשת משוב מהחברות

- חשובנה אם ברצונכן לקבל משוב מחברותיכן על השיתוף במסרים בעקבות היצירה ועל ההפעלה.
- חשובנה על מה תרצנה לקבל משוב (על התוכן, על אופן הצגת הדברים, על אופן השימוש בעזרים).  
תוכלנה להיעזר בכרטיסים לנתינת משוב המופיעים בעזרים למורה.



#### שלב ו' - רגע לפני... עוצרים ובודקים

- זכורנה לרשותכן 45 דקות בסך הכל.
- החלטנה כמה זמן תקדשנה לכל אחד מהשלבים הבאים:
- א. שיתוף בעקבות היצירה
  - ב. הפעלה
  - ג. שיח על המסרים







## רשימת יצירות העוסקות בנושא השונות

| שם הסיפור                              | שם המחבר/ת            | שם ההוצאה / עמ' |
|----------------------------------------|-----------------------|-----------------|
| בוקי חוזר הביתה / ילדותינו ג'          | ר.שזורי               | עמ' 89-92       |
| האגוז                                  | שרה קיסנר             | מייזליק         |
| הילד מחורשת האורנים                    | ל. פריד               | ספרי המרכז      |
| הילדה הכי חמודה / שוקו חם              | עדנה מנת              | פלדהיים         |
| המסע אל הבית הוורוד                    | פנינה הרצוג           | פלדהיים         |
| זר לא יבין / זרקור תשס"ח               | רבקה פוריס            | זרקור           |
| ילדה אחת עם שתי גומות                  | תמר סולובייצ'יק       | רובינשטיין      |
| כבוד / ילדותינו לכיתה ו'               | לאה פריד              | ישורון          |
| כבר לא חלום / אצלנו בחצר               | שרי וולך              | מייזליק         |
| כובע לבן / אצלנו בחצר                  | שרי וולך              | מייזליק         |
| לא הכל כשורה / מזג עביר                | ע. בר כוכבא           | יפה נוף         |
| (לא) לקפוץ בחבל / אוהבים אותך ילד      | שרי וולך              | מייזליק         |
| מבחן בשולחן שבת / אוהבים אותך ילד      | שרי וולך              | מייזליק         |
| מה אני מבקש מכם / המודיע הצעיר         | כרך כ"ג ניסן תש"ס     | עמ' 5           |
| מותק של ילדה                           | דבורי רנד             | סלה             |
| נו, נתי                                | א.לפידות              | יפה נוף         |
| נקודת חן / משפחה לילדים                | אתי ניסבויס           | גיליון 813      |
| סנדלים חומים / המודיע הצעיר            | גיליון כ"ו, חשוון ס"א | עמ' 8           |
| סבתא שמחה ועץ הקינמון                  | יפה גנז               | פלדהיים         |
| עץ של כל מיני תפוזים / שוקו חם         | עדנה מנת              | פלדהיים         |
| צימוקים / אוהבים אותך ילד              | שרי וולך              | מייזליק         |
| צירה ועוד ניקודים... / אוהבים אותך ילד | שרי וולך              | מייזליק         |
| רביעה בכורות                           | חיה ישראלי            | אור החיים       |
| רגישות / גלגל חוזר בעולם               | לאה פריד              | דני ספרים       |
| שוויון / כחצים ביד גיבור               | לאה פריד              | דני ספרים       |
| שועל בלול תרנגולים / מרווה לצמא        | גיליון ר"ה תשע"ב      | עמ' 63          |
| שמחת התורה / אצלנו בחצר                | שרי וולך              | מייזליק         |
| תלמידה חדשה / שלושה פרפרים             | יפה גנז               | הוצאת המורה     |





# תִּיק בַּמָּה - דִּיבּוּר בַּצִּיבּוּר

ת תוכן - מסר השאר ומתן  
 י יציבה - למידה בקפאה  
 ק קול - קול רם, נעים, מריר, קצב ציבורי אישי  
 ב ביטחון - אישה מתאמן  
 מ מבט - הריאתי המבט אל המאכלים  
 ה הופעה - האנשה מסוציאלית ומתאליה







| כללים<br>למאזינה                                                                                                         | כללים<br>לדוברת                                                                                                                            |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>הפני את גופך<br/>לכיוון הדוברת</p>   | <p>עמדי זקוף<br/>ושדרי ביטחון</p>                       |
| <p>הימנעי מעיסוק<br/>בדברים אחרים</p>  | <p>דברי בקול רם<br/>ובבהירות<br/>ובטון דיבור נעים</p>  |
| <p>שמרי על קשר עין</p>                | <p>שמרי על קשר עין</p>                                |
| <p>היי קשובה</p>                      | <p>שתפי במסר אישי<br/>מרכזי וברור</p>                 |
| <p>תני לדוברת<br/>משוב ענייני</p>     | <p>השתמשי לפי הצורך<br/>בעזרים לחיזוק המסר</p>        |



יש לגזור את הסימניה לפי הקווים המקווקווים ולקפל אותה באמצע, לאחר מכן יש להדביק אותה גב אל גב, ליצירת סימניה דו-צידית.







## דיבור בציבור

נותנים משוב ענייני ומקדם

תאכן הדברים



### הנושא:

- "ביצירה שבחרת היה מסר חשוב..."
- "היצירה שבחרת היתה מרתקת כי..."
- "היצירה שבחרת היתה מסקרנת כי..."



### העברת המסר:

- "היית ממוקדת בעניין".
- "השפה בה השתמשת הייתה עשירה".
- "לא הרבית בפרטים ודוגמאות".
- "באופן ההצגה שלך לא היו חזרות על מילים/ משפטים/ רעיונות".
- "המסר שרצית להעביר היה ברור".
- "הצגת את הדברים בצורה מעניינת".



### בעקבות הדברים:

- "במהלך הצגת הדברים הרגשתי..."
- "הדברים שלך גרמו לי לרצות..."
- "הדברים שלך ריגשו אותי כי..."
- "בעקבות הדברים שלך חשבתי..."

## דיבור בציבור

נותנים משוב ענייני ומקדם

צורת הצגת הדברים



### צורת הדיבור:

- "דיברת באופן ברור".
- "דיברת באופן רציף".
- "דיברת בביטחון".
- "דיברת בטון נעים".
- "דיברת בקול וניתן היה לשמוע היטב".
- קצב הדיבור שלך היה מתאים".



### עמידה בפני קהל:

- "יצרת קשר עין עם המאזינות".
- "העמידה שלך היתה יציבה ושידרה ביטחון".
- "נעזרת בתנועות ידיים שעזרו להבין את המסר".



### ניצול מיטבי של הזמן והעזרים

- "אמצעי ההמחשה שהבאת תרמו להבנת המסר".
- "השתמשת בעזרים בצורה מתאימה".
- "עמדת במסגרת הזמן שהוקצב".
- "חילקת את הזמן בין חלקי ההצגה בצורה מתאימה"

יש לגזור את הסימניה לפי הקווים המקווקווים ולקפל אותה באמצע, לאחר מכן יש להדביק אותה גב אל גב, ליצירת סימניה דו-צידית.



